

«فرهیختگان» در گفت‌وگو با اساتید دانشگاه‌های مختلف کشور، آموزش‌های مجازی ارائه شده در دوران کرونا را بررسی کرد

سود و زیان آموزش مجازی

تا علاوه‌بر کاهش چشمگیر هزینه‌ها، شاهد افزایش سرعت پهنای باند و... نیز باشیم. همچنین نباید این مساله را نادیده گرفت که در گذر زمان اساتید جوان جایگزین اساتیدی می‌شوند که از سابقه بیشتری برخوردار هستند و قطعا دانشجویان نیز می‌توانند خودشان را با وضعیت جدید هماهنگ کنند.»

لزوم تداوم آموزش مجازی در کنار کلاس‌های حضوری

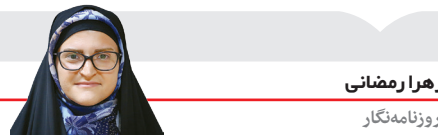
بهمن رضانی، عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت درباره معایب برگزاری کلاس‌ها به‌صورت آنلاین گفت: «مشکلات آموزش از طریق مجازی به عدم آمادگی در گذشته برمی‌گردد. به عبارت دیگر، شاید اساتید از لحاظ سخت‌افزاری شرایط لازم را در اختیار نداشتند که بتوانند خودشان را به‌روز کنند و طبیعتا اگر این امکان فراهم بود که از قبل اساتید خودشان را برای این‌گونه آموزش مهیا می‌کردند، قطعا شاهد سازماندهی بهتری بودیم؛ درحالی‌که امروزه اساتید مختلف به‌صورت متفاوت با این وضعیت مشکل دارند و باتوجه به گرانی تجهیزات موردنیاز مانند لپ‌تاپ و... شاهد هستیم که برخی از اساتید با مشکلات زیادی روبه‌رو هستند.»

او با بیان اینکه البته این روند آموزشی مزایایی نیز داشته است، ادامه داد: «یکی از محاسن این بوده که روند آموزش قطع نشده است و واحد الکترونیک دانشگاه آزاد اسلامی در همان روزهای اولیه با راه‌اندازی آموزش مجازی باعث شد تا امروز شاهد اجرای این روند آموزشی در کل واحدهای دانشگاه آزاد باشیم. همچنین امروزه بسیاری از اساتید در کشورهای پیشرفته به‌محض تعطیل شدن کلاس‌های حضوری، به‌سخت کلاس‌های مجازی رفتند و معتمد آموزش‌های مجازی تا حدودی محاسن بیشتری نسبت به آموزش حضوری داشته باشد، چرا که در این روش می‌توان فایل‌های متعددی را بارگذاری کرده و حتی فیلم‌های آموزشی زیادی را که در کلاس حضوری امکان تماشای آنها نیست، در این روش برای دانشجویان به نمایش گذاشت.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت بیان داشت: «قطعا اگر آموزش مجازی و کلاس‌های حضوری بتوانند به‌موازات یکدیگر حرکت کنند، حتما شاهد برکات زیادی در روند آموزشی خواهیم بود، چرا که خوشبختانه وجود اینترنت باعث می‌شود روند آموزشی در کشور هیچ‌گاه به‌طور کامل متوقف نشود؛ با این حال طبیعی است که کیفیت آموزشی کمی کاهش پیدا کند. در اصل همان‌طور که هیچ‌گاه اینترنت و خیرگزاری‌ها نمی‌توانند جای روزنامه و کتاب را بگیرند، قطعا آموزش‌های مجازی نیز هیچ‌گاه نمی‌توانند جایگزین کلاس‌های حضوری شوند. در این کلاس‌ها ما با روابط انسانی میان استاد و دانشجو روبه‌رو هستیم و جامعه‌شناسی و... در روند برگزاری کلاس‌های فیزیکی وجود خواهد داشت، اما در آموزش مجازی خبری از این محاسن نیست.»

رضانی با تاکید بر اینکه آموزش مجازی صرف هیچ‌گاه موفق نخواهد بود، تصریح کرد: «قطعا این مهم باید مکمل کلاس‌های حضوری باشد. با این حال در شرایط فعلی که آموزش غیرحضوری اجباری شده، کیفیت به‌مراتب کمتر شده است، چرا که اساتید نمی‌توانند به‌صورت دائمی کلاس‌های خود را به‌دلیل مشکلات سخت‌افزاری و اینترنتی برگزار کنند و از طرف دیگر، دانشجو نیز خود را ملزم نمی‌داند که در ساعات تعیین شده از کلاس‌ها بهره بگیرد و قطعا باید این مسائل با مدیریت بیشتری دنبال شود.»

هیچ‌گاه دانشجویان و اساتید تصور نمی‌کردند که به‌جای حضور در راس ساعت مشخص آن هم در یکی از اتاق‌های دانشکده‌ها مجبور باشند پشت سیستم‌هایشان بنشینند و از طریق وب‌کم‌ها در کلاس درسی حضور پیدا کنند؛ حضوری که این روزها به اسم آموزش مجازی شناخته می‌شود و برخلاف گذشته که بخش بسیار اندکی از دانشجویان کل کشور را شامل می‌شد، حالا تمام جمعیت دانشجویی را دربرگرفته و بالطبع اساتید دانشگاه‌ها را نیز به عنوان یکی از موثرترین افراد در کلاس‌های درسی به میدان آورده است. آموزشی که تصویری جدید از شیوه آموزش را در فضای کلی کشور ایجاد کرده است. در این گزارش به سراغ چند تن از اساتید رفته‌یم تا برآیمان از وضعیت فعلی بگویند.

زهرا رضانی

روزنامه‌نگار

استفاده از فضای مجازی تعطیلی بردار نبودن آموزش را در کشور گوشزد می‌کند

سیدمهدی شریفی، استاد مدیریت رسانه دانشگاه تهران گفت: «در وهله اول باید به این مساله توجه شود که ما راه دیگری جز انتخاب تداوم آموزش از طریق بستر مجازی نداشتیم و قطعا نمی‌توانستیم فضای آموزشی کشور را تعطیل کنیم و با توجه به اینکه دانشجویان ثبت‌نام و بعضا شهریه‌هایشان را نیز پرداخت کرده و برای آینده‌شان برنامه‌ریزی کرده‌اند، یکی از بهترین گزینه‌های موجود این بود که به سمت آموزش مجازی حرکت کنیم؛ البته نباید فراموش کرد که زیرساخت‌های اولیه برای تحقق آموزش مجازی هم در کشورمان وجود داشت و ما حتما باید به این سمت حرکت کنیم.»

او با تاکید بر اینکه ما راه دیگری جز آموزش مجازی نداشتیم، ادامه داد: «طبیعی است که در عملیات ایجاد شده در فضای آموزشی کشور برخی اساتید که از پیش با فضای مجازی آشنا بودند راحت‌تر می‌توانند فعالیت کنند، اما در مقابل اساتید باسابقه نیز خودشان را با این مسیر هماهنگ کنند و نباید این مهم را هم فراموش کرد که ما برای رفتن به سمت فضای مجازی نیاز نداشتیم شرایط اولیه را در کشور ایجاد کنیم که این مساله بسیار مهمی است.»

استاد مدیریت رسانه دانشگاه تهران با بیان اینکه امروز تقریبا در پایان مسیر آموزش مجازی قرار گرفته‌ایم، اظهار داشت: «یکی از محاسن فضای جدید ایجاد شده آن است که برخی از اساتیدی که آشنایی چندانی با این فضا نداشتند به دلیل شرایط کشور با آن آشنا شده و دیگری که با تجربه بودند نیز تجارب خود را به‌کار گرفتند؛ از سوی دیگر دانشجویانی که کمتر از این فضای آموزشی استفاده کرده بودند نیز با در این میدان گذاشتند و در اصل ناچار بودیم که همگی در این عملیات شرکت کنیم.»

شریفی تصریح کرد: «قطعا باید به این مساله افتخار کنیم که آموزش در کشور ما متوقف نشده و با زیرساخت‌های موجود توانستیم از فضای مجازی به بهترین شکل برای آموزش بهره‌مند شویم.»

او گفت: «حسن بزرگ این مسیر این است که با توجه به آنکه آموزش به‌هیچ‌وجه تعطیلی‌بردار نیست، حتی می‌توانیم در آینده و بعد از برقراری کلاس‌های حضوری، اگر در هفته یک روز کلاس حضوری برگزار شود، تا هفته بعد کلاس‌ها را در پیام‌رسان‌ها دنبال کنیم و قطعا با این روش تاخیر یک هفته‌ای در برگزاری کلاس‌های حضوری هم جبران می‌شود. معتمد بهره‌مندی از فضای مجازی برای دنبال کردن امور آموزشی بسیار مناسب است و پیام بزرگش هم همان تعطیل نشدن آموزش است.»

شریفی خاطرنشان کرد: «قطعا خوب است که در آینده نیز بتوانیم آموزش مجازی را در کنار آموزش حضوری داشته باشیم، اما اینکه چطور کلاس‌ها در طول فاصله برگزاری در کلاس زنده باشند، هنر اساتید خواهد بود.»

آموزش مجازی امکان ارائه برخی از مطالب را به روش‌های گوناگون فراهم می‌کند

هادی مرادی، استاد دانشکده مهندسی برق دانشگاه تهران گفت: «قطعا برگزاری کلاس‌ها به‌صورت حضوری باعث می‌شود تا استاد به‌راحتی از طریق چهره دانشجویان متوجه شود که مطالب ارائه‌شده را یاد گرفته‌اند یا نه؛ درحالی‌که در آموزش مجازی چنین امکانی وجود ندارد و تنها با سوال پرسیدن دانشجویان این مساله مشخص می‌شود و این یکی از ضعف‌های آموزش مجازی است.»

او ادامه داد: «البته در فضای آموزش مجازی برخی از ارائه‌ها به روش بهتری صورت می‌گیرد و حتی دانشجویان بعد از پایان کلاس می‌توانند از مطالب بهره‌مند شوند؛ درحالی‌که در کلاس حضوری بعد از اتمام زمان کلاس عملا تا برگزاری جلسه بعد، امکان دوره مطالب وجود ندارد.»

استاد دانشکده مهندسی برق دانشگاه تهران با بیان اینکه در کلاس مجازی تعداد غیبت بیشتر از کلاس حضوری است، تصریح کرد: «چون دانشجویان می‌توانند بعد از پایان کلاس از محتوای ارائه‌شده بهره‌مند شوند، چندان خود را ملزم به شرکت در جلسات کلاس‌های مجازی نمی‌کنند و همین مساله باعث می‌شود آشنایی که شرکت می‌کنند نیز تمرکز کافی نداشته باشند، اما کلاس‌های حضوری این‌گونه نیست و دانشجو مجبور است با تمرکز سر کلاس حاضر شود.»

مرادی افزود: «یکی دیگر از مشکلات عمده آموزش مجازی به پلتفرم برمی‌گردد، چراکه پلتفرم‌های موجود در مجموع وقتی تعداد دانشجویان شرکت‌کننده در یک کلاس زیاد باشد، با مشکل روبه‌رو می‌شوند و قطعا این مهم باعث نارضایتی دانشجویان می‌شود، چون طبیعتا در کنار مصرف حجم اینترنت‌شان، آن‌طور که باید نمی‌توانند از کلاس‌ها استفاده کنند.»

او در همین زمینه گفت: «دانشگاه تهران تلاش کرد با رایزنی با همراه اول بتواند اتصال به سه سرور دانشگاه را برای دانشجویان رایگان کند و قطعا این کمک بزرگی برای دانشجویان است، اما عدم پاسخگویی پلتفرم‌ها هنگام بالا رفتن میزان دانشجویان شرکت‌کننده در یک کلاس همچنان باقی است.»

استاد دانشکده مهندسی برق دانشگاه تهران تصریح کرد: «طبیعتا استاد زمانی که بخواهد درسی را برای آموزش از طریق فضای مجازی آماده کند، یک‌سوم زمانی که در کلاس فیزیکی صرف می‌کند را برای این مهم در نظر می‌گیرد، چرا که بنابه شرایط این آموزش می‌توان مطالب را به‌صورت فشرده‌تر ارائه داد و خود این مساله یکی از محاسن این نحوه آموزش محسوب می‌شود، زیرا در کلاس‌های حضوری استاد باید منتظر بماند تا همه دانشجویان مطلب ارائه‌شده را متوجه شوند، اما در کلاس‌های مجازی به‌دلیل دردسترس بودن مطالب بعد از اتمام کلاس قطعا شرایط بهتری وجود خواهد داشت.»

مرادی اظهار داشت: «مزایای اظهار داشت: «با این حال البته یکی از مشکلات ارائه مطلب در آموزش مجازی این است که یکباره حجم بالایی از مطالب در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد و قطعا هضم کردن آن برای دانشجویان زمان‌بر است، اما در کلاس حضوری وضعیت متفاوت است و دانشجو می‌تواند خودش را با کلاس هماهنگ کند.»

استاد دانشکده مهندسی برق دانشگاه تهران با تاکید بر اینکه بر این‌گونه می‌توانیم در آینده آموزش مجازی را در کنار کلاس‌های حضوری داشته باشیم، گفت: «این روند البته پیش‌تر در برخی دانشگاه‌ها از جمله هیات‌علمی تهران دنبال می‌شد و به‌نظر می‌رسد استفاده از این روش ترکیبی باعث می‌شود تا بتوان فرآیند یادگیری را به‌خوبی دنبال کرد و دانشجویان علاوه‌بر حضور در کلاس‌های فیزیکی می‌توانند بسیاری از مطالب ارائه‌شده را به شکل‌های گوناگون مانند فایل، فیلم و... از طریق کلاس‌های مجازی نیز در اختیار داشته باشند.»

تداوم ترم تحصیلی یکی از اصلی‌ترین مزایای آموزش مجازی است

مجید شالچیان، عضو هیات‌علمی دانشگاه امیرکبیر درباره آموزش مجازی گفت: «یکی از مزایای آموزش مجازی همین تداوم داشتن ترم تحصیلی بود، چرا که بسیاری از دانشجویان برای ادامه تحصیل خود برنامه‌ریزی کرده‌اند و قطعا نمی‌توانستیم روند آموزشی را متوقف کنیم و برگزاری کلاس‌ها به‌شیوه برخط باعث شده تا بتوانیم روند آموزشی را دنبال کنیم؛ با این حال نباید فراموش کرد که شرایط ایجادشده برای کشور جزء شرایط اضطراری محسوب می‌شود و از کنترل ما خارج است و قطعا در چنین شرایطی نمی‌توان انتظار داشت موضوعات به‌صورت ایده‌آل دنبال شود.»

او با تاکید بر اینکه آموزش به‌صورت اینترنتی باعث شده بسیاری از اساتیدی که در گذشته فرصت نمی‌کردند از آموزش مجازی استفاده کنند مجبور شده‌اند به‌سمت این حوزه حرکت کنند، ادامه داد: «طبیعی است که برای برخی اساتید مشکلات بیشتری ایجاد شده باشد. به‌عبارت دیگر، برای استادی که تا امروز تجربه تولید محتوا ارائه درس به‌صورت برخط را نداشته، حضور در چنین شیوه‌ای باعث می‌شود برای اولین بار او با مشکلاتی روبه‌رو شود، اما قطعا این مسیر بایی را باز کرده که می‌تواند در آینده اتفاقات خوبی را رقم بزند.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه امیرکبیر درباره افت کیفیت آموزشی اظهار داشت: «افت کیفیت را باید از چند نظر موردبررسی قرار داد، چرا که در اوایل راه‌اندازی این سیستم در دانشگاه‌ها سرورها نتوانستند آن‌طور که باید پاسخگو باشند و ما شاهد قطع صدا و تصویر در برخی موارد بودیم، اما در سال جاری شاهد ارتقای کیفیت از لحاظ سخت‌افزاری بودیم و امروز تا حد زیادی این مشکلات رفع شده، اما طبیعتا ممکن است کاربرانی را داشته باشیم که در مناطقی حضور داشته باشند که به‌دلیل مشکلات اینترنتی نتوانند به‌صورت آنلاین از محتوای کلاس‌ها بهره‌مند شوند.»

شالچیان خاطرنشان کرد: «دانشجویان در روند برگزاری کلاس‌ها به‌صورت

مطالبات رهبری در دانشگاه‌ها احصا می‌شود

لامرضا غفاری، معاون فرهنگی وزارت علوم در گفت‌وگو با مهر درخصوص مساله حجاب و جای اسلامی در دانشگاه‌ها و درخصوص تاکید مقام معظم رهبری روی این مساله در دیدار با دانشجویان گفت: «از دوره‌های قبل کمیته‌هایی در دانشگاه‌ها برای حجاب و عفاف و حجاب براساس چیزی که به دانشگاه‌ها ابلاغ شده بود، تشکیل شد، این کمیته‌ها همچنان فعال هستند، منتها نوع فعالیت آنها با توجه به وضعیت الان دانشگاه‌ها که بدون حضور دانشجویان است تغییر کرده است.»

وی ادامه داد: «بیشتر مباحثی که موردتوجه کمیته‌های مذکور است بحث ترویج حجاب و عفاف، انجام مطالعه و تحقیق درخصوص حجاب و عفاف، برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی و نشست‌هایی درخصوص موضوع مذکور همه در این مجموعه پیش‌بینی شده که در دانشگاه باید انجام شود. با توجه به اهمیت که این موضوع دارد، اقدامی که در این خصوص صورت می‌گیرد باید مستمر باشد، مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خود با دانشجویان از همه مجموعه دانشگاهیان، به‌ویژه مسئولان و دانشجویان این مطالعه (مساله حجاب و حجاب اسلامی) در دانشگاه‌ها را داشتند.»

غفاری درباره پیگیری و اجرای منویات مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها گفت: «مطالباتی که توسط مقام معظم رهبری در دانشگاه مطرح می‌شود توسط دانشگاه‌ها احصا می‌شود، همچنین بخشی از آن توسط نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها به‌وزارتخانه‌ها ابلاغ می‌شود.»

فضای دانشجویی زنده به مطالبه‌گری است

مصطفی رستمی، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با انتشار پیامی نکاتی را پیرامون دیدار فعالان دانشجویی با مقام معظم رهبری بیان کرد. وی در پیام خود تاکید کرد: «زنده ماندن فضای دانشجویی، همان‌طور که رهبر انقلاب هم توصیه کردند، به‌زنده ماندن مطالبه‌گری است. تلاش دانشجویان متعدد به آینده کشور، در حوزه مطالبه‌گری با این دیدار پایان نیافته، بلکه تازه آغاز شده است و امیدوارم سال آینده، دانشجویان از اقداماتی که در طول یک سال انجام داده‌اند، بگویند. دانشجویان تشکل‌های مختلف مشکلات مناطق تحصیل خودشان را با رویکرد «حل مساله» شناسایی کنند و تا برطرف کردن آن پیش بروند. مجموعه دفاتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها هم وظیفه دارند پایه‌های دانشجویان تمام توان مدیریتی و اجرایی خود را برای حل این مشکلات به کار بگیرند. وظیفه دیگری که رهبر انقلاب بر دوش مسئولان نهاد گذاشتند، پاسخگویی به ابهامات و سوالات مختلف دانشجویان است. از همین‌رو اعلام آمادگی می‌کنیم، هم تعداد کرسی‌های آزاداندیشی را بیشتر خواهیم کرد و هم خودمان را موظف می‌دانیم با تدوین برنامه‌های جدید به میان دانشجویان رفته و پاسخگوی سوالات آنها باشیم. در این مسیر پیشنهادهای دانشجویان عزیز قطعا راهگشا خواهد بود.»

احتمال آغاز سال تحصیلی دانشجویان جدیدالورود از بهمن‌ماه

علی خاکی صدیق در نشست خبری مجازی در پاسخ به سوال ایستاد درخصوص زمان بازگشایی فعالیت‌های آموزشی دانشگاه‌ها در ترم آینده گفت: «تصمیم ستاد آموزش عالی است که ترم آتی را در زمان مقرر خود بازگشایی کند، اما برای دانشجویانی که جدیدالورود هستند، وضعیت شروع آموزش این دانشجویان بستگی به تاریخ اعلام نتایج آزمون و امکانات دانشگاه‌ها برای پذیرش آنها خواهد داشت.»

وی در ادامه تصریح کرد: «با توجه به شرایطی که ایجاد شد، دانش‌آموزی تعدادی از دانشجویان یک ترم به عقب می‌افتد و بسیاری از این دانشجویان، خوابگاهی هستند، لذا این مشکل برای بسیاری از دانشگاه‌ها که درصد دانشجویان غیربومی آنها زیاد است و از خوابگاه‌ها استفاده می‌کنند یک مساله جدی است و ممکن است نتوانند این را مدیریت کنند که دانشجویان جدیدالورود اسکان بدهند.»

معاون آموزشی وزیر علوم همچنین تاکید کرد: «این یک گزینه است که برای دانشگاه‌هایی که با مشکل اسکان خوابگاهی دانشجویان خود مواجه هستند، ترم جدید را برای دانشجویان جدیدالورود از بهمن‌ماه سال آینده تحصیلی شروع کنیم. پارامتر دیگر بازگشایی سال تحصیلی جدید دانشجویان، زمان اعلام نتایج آزمون‌ها است و به‌تبع آن تصمیم‌گیری خواهد شد.»